

Emotsioonide juhtimine ja areng

/eevaade/

Viktoria Saat

õnnelikkus

kurbus

hirm

imestus

vastikus

viha

emotsioon

tundmus

affekt

tuju

seisund

Mida ei taha tunda/kogeda

Saamatus
Ülbus
Kurbus
Häbi
Viha
Alaväärsus
Süü
Kadedus
Mahajäetus
Hirm

Ärritus
Ärevus
Valu
Tigedus
Üksindus
Mõttetus
Abitus
Tähtusetus
Piinlikus
Segadus...

Emotsionaalne stiil

„Aju emotsionaalne elu“ Richard J. Davidson, Sharon Begley

- **Toimetulekuvõime** – kui kiiresti toibutakse negatiivsetest emotsioonidest
- **Hoiak** – kui kaua võimeline säilitama positiivset emotsiooni
- **Eneseteadlikkus** – kui hästi teadvustatakse emotsioone
- **Kontekstitundlikkus** – emotsioonide reguleerimine vastavalt situatsioonile
- **Tähelepanelikkus** – keskendumisvõime, valikuline tähelepanu

Emotsioonide alla surumine

Emotsioonide vältimiseks – asendustegevus:

- Destruktiivsed meetodid (impulsiivne söömine, alkohol, ostmine, nikotiin, kofeiin, ravimed jne)
- Positiivsete emotsioonide kogemine – positiivne häälestus, (liigne)sportimine (dopamiini sõltuvus), vaimsed praktikad jne
- Ka nn positiivne (kasulik)tegevus suunatud emotsioonide või seisundite vältimiseks – asendustegevus
- Oluline on teadvustamine – milleks mida teen, mida väldin (kui)...

Emotsionaalne pagas

Läbitöötamata emotsioonid

- Restimuleerimine – mineviku läbitöötamata emotsioonide pinnaletulek suvalisel ajal
- Kahju füüsilisele tervisele (hingamisteede, immunsüsteemi, südame ja veresoonkonna ning siseelunditele ja endokriinsüsteemi toimimisele)
- Suhted kannatavad

Emotsioonide seedimine, läbitöötamine, käitlemine

- Märkamine, teadvustamine
- Hinnanguvaba suhtumine
- Huvi tundmine, tervitamine
- Uurimine, nimetamine
- Tunnetamine, kogemine
- Väljendamine (sobival viisil)
- Integreerimine

Emotsionaalne eneseteadlikkus

- Suudan hoida tähelepanu sellel, mis minu sees toimub
- Märkan kehas toimuvat erinevates situatsioonides
- Oskan kirjeldada, määratleda
- Oskan nimetada
- Oskan kehas toimuvat siduda toimuvaga
- Märkan enda suhtumist sellesse
- Suudan olla hinnanguvaba
- Oskan kogeda ilma (välja)reageerimata
- Oskan teiste inimeste emotsioone endas leida, peegeldada (empaatia)

Kogemuse lahtiharutamine, tähenduse integreerimine

1. Teadvustamine
2. Tunnetamine, kogemine
3. Erinevatesse kehakanalidesse suunamine
4. Lahtiharutamine (sh visualiseerimine)
5. Olemuse integreerimine
6. Areng ja sisemine mitmekesisus

Processwork. Protsessile orienteeruv psühholoogia

Tunne huvi enda vastu

Iga päev on hea päev.

Ma oleme juba piisavalt head ja vajame vaid natuke täiustamist.

Jätkusuutlik muutus ei ole võimalik ilma aktsepteerimist kuidas on.

Üks osa ei ole parem kui teine, on oluline erinevate osade tervitamine ning koostöö nende vahel – süvademokraatia.

Teadvustamine, teadlikkus, kohalolek.